

בס"ד, ו' שבט התשפ"ו

מנחות י"ג – פיגול לבונה, ליקוט לבונה ופיגול בחלקים נפרדים

שאלות:

1. יעקב כהן, הקריב את אחד מכבשי העצרת בחג השבועות על מנת לאכול אותו בעוד שבוע, האם גם הכבש השני התפגל?

פיגול לבונה

המשנה עוסקת במחשבת פיגול לבונה.

- **רבי יוסי** מודה שהקומץ את המנחה, על מנת לאכול שיריה או להקטיר קומצה למחר – פיגול וחייבים עליו כרת, זה המקרה הרגיל של פיגול. אבל הקומץ את המנחה על מנת להקטיר לבונתה למחר – **רבי יוסי** אומר: פסול ואין בו כרת, ו**חכמים** אומרים: פיגול וחייבין עליו כרת.
- **חכמים** שאלו את **רבי יוסי** מה זה שונה מזבח? (ששם האימורים מפגלים). **רבי יוסי** ענה: בזבח דמו ובשרו ואימוריו זה דבר אחד, אבל לבונה היא לא מן המנחה (והגמרא תסביר למה כוונתו).
- הגמרא שואלת: למה המשנה צריכה לומר "מודה **רבי יוסי** בזו" (בקומץ) הרי זה המקרה הרגיל של פיגול וזה ברור? הגמרא משיבה: זה נצרך כדי שלא נטעה לחשוב ש**רבי יוסי** סובר שאין מפגלין בחצי מתיר (כלומר, הקומץ לבדו לא מפגל בלי הלבונה, ואז הוא חולק גם במקרה הרגיל של פיגול בקומץ שאינו מפגל), ולכן **רבי יוסי** מודה שמפגלין בחצי מתיר (בקומץ לבדו), והסיבה שלא מפגלים בלבונה היא שונה.
- **ריש לקיש** אמר שהנימוק של **רבי יוסי** הוא, שאין מתיר מפגל את המתיר; כלומר, עבודות הקומץ לא יכולות לפגל מתיר אחר – את הלבונה. ו**ריש לקיש** אומר שהדין נכון גם בשני ביזכי לבונה של לחם הפנים, שבהם אין מתיר מפגל את המתיר, ובזיך אחד לא יכול לפגל אחר, למרות שהם אותו מין. שלא נחשוב שדווקא במנחה **רבי יוסי** אמר את הדין בגלל שהיא מין שונה מהלבונה.
- הגמרא מבארת איך הנימוק של **רבי יוסי** במשנה שהלבונה "אינה מן המנחה" מסתדר עם ההסבר של **ריש לקיש**. הגמרא מפרשת את זה: שהלבונה אינה בעיכוב מנחה – כלומר, הקומץ, לא מעכב את הלבונה מלהיקרב (להבדיל מהשיריים, אפשר להקטיר כל אחד מהם בנפרד, ובאיזה סדר שרוצים), ומתוך שהקומץ לא מתיר את הלבונה, הוא גם לא מפגל אותה.
- שיטת **חכמים**: **חכמים** שחולקים על **רבי יוסי**, סוברים שכשנבעו הקומץ והלבונה בכלי אחד – המנחה, הם נחשבים כאחד, ולכן מפגלים זה בזה. להבדיל משני כבשי עצרת של חג השבועות, שמתירים את שתי הלחם, שהם לא מתפגלים אחד במחשבת חבירו כמו שנראה במשנה בהמשך הדף.

2. רחבעם שאינו כהן, ליקט לבונה מעל המנחה, האם המנחה פסולה?

ליקוט לבונה מעל המנחה

רבי ינאי אמר: שליקוט לבונה מעל המנחה (כמו שהיו עושים שמלקטים אותה מעל הסולת ומקטירים אותה בנפרד) אם עשה את זה זר כדי להקטירה – פסול.

○ **רבי ירמיה** הסביר שהפסול הוא משום הולכה, שהליקוט נחשב כהולכה. **רבי ינאי** סובר שהולכה שלא ברגל שמה הולכה (למשל, כשהזר שליקט לא זז ממקומו אלא הושיט את זה לכהן), והולכה בזר – פסולה (לומדים מזבחים שכתוב שם "וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֶהְרֹן" שמזה למדנו הולכה).

○ **רב מרי** מדייק שגם מהמשנה שלנו (בדף הקודם) אפשר להוכיח שליקוט לבונה היא שלב הכרחי ולכן נחשבת עבודה, כי המשנה מנתה ארבע עבודות: קומץ, נותן בכלי, מוליך ומקטיר, שהן מקבילות לעבודות בזבח:

- קומץ כנגד שחיטה.
- נותן בכלי כנגד קבלה.
- מוליך כנגד הולכה.
- מקטיר כנגד זריקה.

○ ולכאורה ההקבלה של נותן בכלי לקבלה היא לא מדוייקת: כי בקבלה הדם נופל ממילא, ובנותן בכלי הכהן נוטל ונותן ביד. אלא חייבים לומר, שמכיוון שאי אפשר בלי לתת בכלי, לכן זה נחשב עבודה חשובה שמפגלים בה. ואותו דבר ליקוט הלבונה אי אפשר בלעדיה, וזו עבודה חשובה.

○ הגמרא דוחה את ההוכחה מהמשנה: כי נתינה בכלי כן דומה לקבלה, והעובדה שבאחד זה נעשה ממילא ובאחד זה נעשה ביד זה עדיין לא אומר שזה לא דומה, כי שניהם ענייני קדושת כלי. לכן, אין להוכיח מכאן על ליקוט לבונה.

3. עדיאל כהן זרק את דם השלמים, על מנת לאכול את רגל ימין של הכבש מחרתיים, כל הקרבן נפסל?

פיגול בחלקים נפרדים

המשנה דנה בקרבנות המצורפים יחד לעניין היתר, כגון שתי הלחם (שמותרות על ידי שחיטת שני כבשים).

○ אם שחט שני כבשים על מנת לאכול אחת מן החלות (חוץ לזמנו) למחר, או הקטיר שני בזיכין על מנת לאכול אחד מן הסדרים (לחם הפנים) למחר:

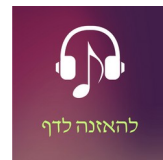
▪ **רבי יוסי אומר:** אותה החלה ואותו הסדר שחישב עליו – פיגול וחייבין עליו כרת, והשני פסול ואין בו כרת.

▪ **חכמים אומרים:** זה וזה פיגול וחייבין עליו כרת.

○ **רב הונא אמר:** **שרבי יוסי** סובר, שאפילו אם פיגל בירך של ימין של בהמה אחת, על מנת לאכול אותה למחר – לא נתפגל הירך של שמאל. הנימוק הוא, או מסברא או מפסוק,

הדף לע"נ
אמו"ר שלמה חיים משה ב"ר שמואל מנחם הכ"מ
נלב"ע י"א כסלו התשפ"ו

- **סברא**: לא עדיפה מחשבה ממעשה הטומאה (אם נטמא איבר אחד אחרי שהוא הופרש מהבהמה, לא נטמא הזבח כולו).
- **מפסוק**: וְהִנָּפֵשׁ הָאֲכָלֶת מִמֶּנּוּ (עוונה תשא) – ממנו ולא מחבירו.
- **רב נחמן** הקשה על **רב הונא** מברייתא בהקשר לשתי הלחם: **חכמים** אומרים לעולם אין בו כרת עד שיפגל בשתייהן בכזית (הכוונה, אפילו כזית שמורכב משתייהן ביחד, חצי זית מכל אחת).
- הגמרא **מבררת**: הברייתא הזו לא יכולה להיות דעת **חכמים** במשנתנו (שסוברים שדי לפגל בכזית מאחת מהן). יוצא שזו דעת **רבי יוסי**.
- ואז קשה: חייבים לומר ששתי החלות נחשבות גוף אחד (אחרת איך מצטרף כזית ביחד משתייהן). אבל, אם שתי ירכיים של קורבן אחד (שבאו מאותו גוף) לא נחשבות אותו גוף לעניין הפיגול (לפי **רבי יוסי**), איך יכול להיות ששתי חלות שהן שני גופים נפרדים, ייחשבו אותו גוף ויצטרפו למחשבת פיגול?
- הגמרא **תתרץ** בתחילת דף הבא שזו לא דעת **רבי יוסי** אלא דעת **רבי**, והדיון בזה ימשיך בדף הבא.